

«Тасдиқ мекунам»
Ректори Донишгоҳи Байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибқорӣи Тоҷикистон, д.и.и.
дотсент Асрорзода У.С.
«26» _____ соли 2023

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Бердиёрова Гулбарг Ибодуллоевна дар мавзӯи «Муколамаи фарҳангҳо ва нақши он дар таҳаввули низоми иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11. - фалсафаи иҷтимоӣ

Мубоқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ:
Диссертатсияи Бердиёрова Гулбарг Ибодуллоевна дар мавзӯи «Муколамаи фарҳангҳо ва нақши он дар таҳаввули низоми иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон» ба талаботи Шиносномаи таҳассус - 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ, мувофиқат мекунад.

Мубрами мавзӯи таҳқиқот. Аз сарчашмаҳои муътамад ва маводи фаровони илмӣ аён мегардад, ки дар воқеъ аз давраи антиқа то охири асри XIX ва оғози қарни XX, то пайдоиши соҳаи нави илм - “фалсафаи фарҳанг” ҳамаи зиддияту низоъҳои мазҳабӣю динӣ, миллӣ, ҳамоҳангӣ ва ихтилофи назарҳо, ки дар натиҷаи раванди иҷтимоишавӣ ва фардишавии шахс, якҷояшавии андешаҳои манифатхоҳон нисбати бартарияти тамаддуни шарқию ғарбӣ ё бартарияту қафомондагии яке бар дигаре ба мушоҳида мерасиданд, дар доираи донишҳои фалсафӣ ҳал карда мешуданд.

Диссертант барҳақ қайд мекунад, ки имрӯз низ ин мавзӯи баҳсбарангез яке аз масъалаҳои муҳимми “фалсафаи фарҳанг” ё худ фалсафаи иҷтимоӣ қарор гирифтааст. Ин аз он сабаб аст, ки дар шароити имрӯза бар асари равандҳои ҷаҳонишавӣ, амалан ягон нави фарҳангҳои маҳаллӣ дар инзиво боқӣ наместанд, балки ҳамаи онҳо ҳам бо ҳамсояҳои наздики худ ва ҳам бо фарҳанги ҷаҳонӣ дар ҳамбастагӣ ва робитаи мустақам қарор мегиранд. Ин ҳамкорӣ сахл нест, зеро дар ҳама гуна фарқияти як фарҳанг нисбат ба фарҳанги дигар решаҳои ихтилофоти эҳтимоли вучуд дорад. Аз ин рӯ, таҳқиқи чунин муносибатҳо ва равишҳои, ки ихтилофоти эҳтимолиро муайян намуда, барои аз байн бурдани онҳо сахм гузошта метавонад, ба вазифаи махсусан таъхирнопазир мубаддал мегардад. Яке аз усулҳо ва роҳҳои муайян намудани ин ихтилофот таҳқиқи масъала дар бораи имконияти муколамаи фарҳангост, ки мубрамияти қори таҳқиқоти диссертантро возеҳан нишон медиҳад.

Муколамаи фарҳангҳо - ин воситаи ҷалби намояндагони тамаддунҳо ба баҳс, табодули назар, ҳаллу фасли масоили мухталиф, тарғиб ва ҳифзи арзишҳои моддию маънавӣ, даъват ба ҳамдилию

хамзистӣ ва ғайра аст. Вазифаи аз ҷиҳати назариявӣ таҳқиқ намудани муколама дар доираи мазмуну мундариҷаи иҷтимоӣ ва моҳияти ҷавҳарии ин масъала мураккаб ба шумор меравад. Аз ин ҷо, ташаккул додани назарияи умумии муколамаи фарҳангҳо муҳим аст, зеро ки печидагӣ ва мураккабии ин вазифаро муайян ва равшан сохта, бо шаклҳои мушаххаси таърихӣ ҳаёти инсон робитаи зич доштанро нишон медиҳад. Ниҳоят, аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқи масъалаҳои зикргардида бо назардошти равандҳои фарҳангӣ ва ҷаҳонишавии дар ҷомеаи муосир пайдошуда зарурати пажӯҳиши мавзӯи мазкурро ба миён овардааст.

Дарачаи наwgонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд. Навгонии илмӣ таҳқиқот, асоснок намудани асосҳои илмӣ-методологии масъалаи муколамаи фарҳангҳо, нақш ва ҷойгоҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тавсеа ва таҳкими он мебошад. Навгонии илмӣ таҳқиқот дар ҷунин натиҷаҳо инъикос ёфтааст:

- таҳлили генезиси(пайдоиши) гуфтугӯи фарҳангҳо дар доираи анъанаҳои иҷтимоӣ-фалсафӣ ба иҷро расида, нишон дода шудааст, ки дар фалсафаи иҷтимоӣ дарки табиати шаклҳои муколамаи фарҳангӣ ва контекстҳои муколама дар ташаккули шуури иҷтимоӣ-фарҳангӣ ҷӣ гуна тағйир ёфтаанд;

- рушди ҳаёти муосири иҷтимоӣ-фарҳангӣ дар контексти ҷаҳонишавӣ тавассути диалектикаи глобалӣ ва маҳаллӣ, дифференсиалӣ ва интегралӣ, қонунӣ ва маргиналӣ пешниҳод карда мешавад;

- нишон дода шудааст, ки муколама роҳи барқароршавии ваҳдати маънавӣ дар сатҳи байнишахсӣ ва фарҳангӣ мебошад ва дар шароити ҷаҳонишавӣ муколамаи фарҳангҳо омили пешбарандаи ҳифзи якпорчагии фазои фарҳангӣ мебошад;

- асоснок карда шудааст, ки дар ташаккул ва тавсеаи гуфтугӯи тамаддунҳо ба сифати сарчашмаи назариявӣ ва амалӣ осори насрию назмӣ ва фалсафии тамоили ахлоқӣ ва инсоншиносӣ доштаи мутафаккирони тоҷику форс оид ба пайдоиши олам, низоми коинот, ҳикмати давлатдорӣ ва оиладорӣ хизмат карданд;

- муқаррар шудааст, ки дар шароити рафъи бӯҳрони маънавиёт ва ҳифзи якпорчагии фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон муколама шакли созандаи муносибатҳои байнифарҳангии халқҳои муқими он ва роҳи беҳтарини ҳаллу фасли мушкилоти иҷтимоии онҳо мебошад;

- асоснок карда шудааст, ки дар давраи истиқлолият асоси давлатдорӣ миллии тоҷиконро низоми дунявият, арзишҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқии умумиинсонӣ ташкил медиҳанд. Ифротгароӣ, ки дар заминаи низоъҳои динию мазҳабӣ ва миллий пайдо шуда, идеологияи онҳо раванди барҳурди тамаддунҳоро метезонад, ба ҳастии инсоният хатар дорад.

Нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда ба таври зайл пешниҳод карда шудаанд:

1. Зери мафхуми фарҳанг сатҳи муайяни таърихии рушди ҷомеа, нуруи эҷодӣ ва қобилияти инсон, ки дар шаклу намудҳои гуногуни ташкили ҳаёт, таҳияи арзишҳои моддию маънавӣ зоҳир мегардад, фаҳмида мешавад. Ченаки муайянкунанда, асоси ҳаёти инсон ва ҳастии миллат аст. Назарияи муколамаи фарҳангҳо ибтидои асри XX ба вучуд омада, аввалин коркардкунандагони он М.Бубер, Ф.Эблер, А.Мейер ва М.М.Бахтин мебошанд. Баъдан идеяи онҳоро олимони дигар В.С.Библер, Ю.Хабермас ва К.Апел идома ва такмил доданд. Аммо вобаста ба вусъат пайдо кардани ҷаҳонишавии арзишҳо ва бархурди фарҳангҳо дар охири асри XX муҳаққиқи эронӣ С.Хотамӣ назарияи “Гуфтугуи тамаддунҳо”-ро пешниҳод кард. Қобили қайд аст, ки ин назария дар ҷомеаи инсонӣ нуфузи зиёд пайдо кард, зеро меҳвари онро ба таври мусолимадомез ва бо роҳи гуфтушунид ҳал кардани ҳама гуна низоъу бархурдҳо, ҷилвагирӣ аз корбурди қудрат ва тақвияти принципҳои озодӣ, адолат ва ҳуқуқи инсон, ташкил меод.

2. Муколамаи фарҳангҳо (ё табодули иттилоот) барои ҷомеаи муосир падидаи нав нест. Он аз сарғаҳи пайдоиши фарҳангу тамаддуни инсонӣ ва таъсиси марказҳои аввалини илмӣ-фарҳангӣ, вучуд доштааст. Зеро, аз ибтидои пайдоиши инсон, ки раванди фаъолияти меҳнати у баёни андеша, муомила ва машваратро талаб мекард, барои ихтирои навиштаҷот роҳ кушод ва забон ҳамчун воситаи муоширати байниҳамдигарии одамон ба вучуд омад. Сабти бозёфтҳо ва арзишҳои офаридаи инсонӣ ба воситаи хат қадами устуворе дар рушду густариши фарҳанг гардид. Бинобар ин, таърихан ихтирои навиштаҷот унсури муҳими фарҳанг ба ҳисоб рафта, заминаи бунёдии муколамаи фарҳангҳо маҳсуб мешавад.

3. Устураҳо, осори насрию назми хусусияти фалсафӣ-ахлоқидошта, пайдоиши донишҳои илмӣ манобеи дигари пайдоиш ва рушди муколамаи фарҳангҳо мебошанд. Устураҳои ҳамасӣ таърихан аз ҳастии халқиятҳо, руҳияи қавии фарҳангофарии миллатҳо маълумот дода, дидгоҳҳои ҷомеаро нисбат ба нуруҳои хайру шар, сифатҳои худоён, фидокории қаҳрамонон, ки ба фарҳанги гузашта иртибот доранд, инъикос мекоранд. Андешаҳои устуравии мардумони эронитабор дар китобҳои “Дарахти Асурик”, “Корномаи Ардашери Бобакон”, “Авесто”, “Шоҳнома”, достони “Вис ва Ромин” ва ғайра дарҷ ёфтаанд. Осори пурғановати насрию назмӣ, фалсафаи назарию амалии мутафаккирони тоҷику форс оид ба пайдоиши олам, низоми коинот, ҳикмати ҷомеадорӣ ва манзилдорӣ дар ташаккул ва тавсеаи гуфтугуи тамаддунҳо ба сифати сарчашмаи назариявӣ ва амалӣ хизмат карданд.

4. Дар ташаккул ва рушди фарҳанги давраи исломӣ бо вучуди ривоҷи низоъҳои динию мазҳабӣ нақши мардумони тоҷику форс хеле бузург аст. Аз ҷумла, Салмони Форс ба сарфу наҳви забони арабӣ тағйирот ворид карда, барои рушди он мусоидат кард, Абуҳанифа дар баробари Куръон, суннат ва иҷмоъ қиёсро ба сифати сарчашмаи ҷаҳоруми фикҳи ислом дохил кард. Дар навбати худ Ибни Мукаффаъ,

Абунастри Форобӣ, Ибни Сино ва дигар мутафаккирони тоҷик фалсафаи исломиро ба ҷузъи ҷудоинопазири тамаддуни ҷаҳонӣ табдил доданд. Онҳо осори илмии юнониёнро ба забони арабӣ тарҷума карда, ба онҳо тафсириҳои мукамал навиштанд, ки баъдан дар Аврупо аз онҳо фаровон истифода бурданд. Инчунин, ба тавсеа додани раванди муколамаи фарҳангҳо осори арзишманди Абулқосим Фирдавсӣ, Мавлоно Ҷалолуддини Балхӣ ва садҳо мутафаккирони дигари тоҷик, ки идеяи ҳамдилӣ, ҳамзистӣ, таҳаммулгароиро таълиф карданд, ҳамовози худро аз ҷониби дигар халқиятҳо пайдо карданд.

5. Истиқлолияти давлатӣ барои Тоҷикистон имконият дод, ки давлатдорӣ миллиро дар доираи принсипи дунявият - модели муосири давлатдорӣ, бунёд кунад. Ҷанги тахмилии шаҳрвандӣ дар оғози давлатдорӣ милли монеа барои рушди ҷомеаи пешгузашт. Аммо барои таъмини амнияти субот ва рушди кишвар, эҷод ва ҳифзи сулҳи Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ҷаҳор ибтиқори саривақтиро амалӣ кард: 1) пеши роҳи ҷанги шаҳрвандиро боздошта, сулҳу ваҳдатро дар ҷомеаи таъмин кард; 2) забони тоҷикиро ба мақоми забони сиёсат, фарҳанг, илму маориф, қонунгузорӣ, муносибатҳои дипломатӣ, тижорат ва дигар васоити иртиботӣ баланд бардошт; 3) арзишҳои илмӣ-фарҳангии гузаштагонро эҳё кард ва онҳоро омили муҳими дурнамои рушди фарҳанги милли хисобид; 4) ташаббускори пешниҳоди масоили мубрами ҷомеаи муосир: мубориза ба муқобили терроризм ва экстремизми динӣ, ҳалли масоили об, энергетика, ҳифзи боигарии табиӣ ва ғайраи шинохта шуд.

6. Принсипи дунявият, ки дар низоми идоракунии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгоҳи махсус дорад, ҳилофи дин, коҳиш додани фаъолияти ҳама гуна ниҳодҳои динӣ дар ҷомеаи нест, балки як модели муосири идоракунӣ мебошад. Тибқи қонунҳои амалкунандаи кишвар дин ҳамчун як унсурҳои муҳими фарҳангӣ қабул гардида, давлат баробарҳуқуқии ҳамаи динҳо ва дигар навъи мафкураҳоро таъмин менамояд. Ҳаракатҳои ифротии муосир, аз ҷумла ваҳобия ва баъдан салафия, ки бевосита дар заминаи идеологияи ханбалия пайдо шуданд принсипи дунявияти давлатдориро ҳилофи дин ва монеаи асосӣ барои фаъолияти ниҳодҳои динӣ мешуморанд. Ҳатто дар баробари Қуръон ва суннат ворид кардани иҷтиҳод, киёс ва урфро аз ҷониби имомони мазҳабҳо, хусусан, Имоми Аъзам навобарӣ, олуҷасозии фарҳанги исломӣ ва бидъат хисобида, пайравони онҳоро ба куфр гунаҳгор мекунанд. Идеологияи ваҳобия ва салафия хусусияти ақлгарой, гуманистӣ надошта, тамоили ифротӣ, арабгарой дорад, ки имруз ҳатари ҷиддие барои рушди ҷомеаҳои ғайриараб, ки аҳолии зиёди онҳо пайравӣ аз ислом мекунанд, эҷод менамояд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии ҳулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда: Асосҳои методологии таҳқиқотро маҷмуи принсипҳо ва муносибатҳо, усулҳои таҳқиқотии фалсафӣ ва мантиқии маърифат ва

дақиқ кардани масъалаҳои матраҳшуда, аз ҷумла, методи таҳқиқоти таърихӣ, фалсафӣ-муқоисавӣ, мантиқӣ-таҳлилӣ, герменевтикӣ, низомнокӣ, муносибати байнифанӣ, ки бо соҳаи фалсафаи иҷтимоӣ иртибот дорад ва ғайра ташкил медиҳанд. Ба сифати манбаҳои назариявӣ таҳқиқот асарҳои файласуфон, ҷомеашиносон, фарҳангшиносони ватанӣ хориҷӣ мавриди истифода қарор дода шуданд.

Саҳми шахсии доғалаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, муайян намудани объект ва предмети таҳқиқот, мушаххас намудани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва таҳлилу тафсири маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳоди тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо бо интихоби методҳо дар раванди таҳлилу таҳқиқи мавзӯ, миқдори зарурии маводе, ки дар ҷараёни таҳқиқот истифода мешаванд, эътимоднокии манбаҳои иттилоотии ҷамъовардашуда ва коркардашуда оид ба мавзӯи таҳқиқот, бо тасдиқи муқаррароти илмии пешниҳодкардаи муаллиф, ки дар рисола мавҷуданд, инчунин нашрияҳо тасдиқ карда мешаванд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқотҳои назариявӣ пешниҳод карда шудаанд.

Инчунин, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ, ки дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ ба таври васеъ баррасӣ шудаанд, бозгӯ мекунад.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо дар он таҷассум меёбад, ки натиҷаҳои кори таҳқиқотӣ, хулосаю тавсияҳои амалӣ барои дарки моҳияти назарияи гуфтугуи тамаддунҳо, муайян кардани нақш ва ҷойгоҳи тоҷикон дар тавсеаи муқолаҳои фарҳангӣ, нақши гуфтугуи тамаддунҳо дар эҷоди сулҳи тоҷикон, пешгирии аз зуҳури ҳаракатҳои ифротӣ ва террористӣ ва ғайра барои пажухишгарон, низоъшиносон аҳамияти назарӣ ва амалӣ доранд.

Ҳамзамон, маводи диссертатсия барои таҳия намудани рисолаҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ аз соҳаҳои илмҳои хусусияти иҷтимоӣ-сиёсӣ ва инсонгароидошта метавонад, мусоидат кунад.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ: Муқаррароти асосии диссертатсия ва натиҷаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ ва маводи дигари аз ҷониби муаллиф таҳия ва нашркардашуда дарҷ гардидаанд. Аз рӯи натиҷаҳои таҳқиқот муаллиф панҷ мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои илмии эътирофкардаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расонидааст.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Бердиёрова Гулбарг Ибодуллоевна дар мавзӯи «Муқолаҳои фарҳангӣ ва нақши он дар таҳаввули низоми иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон» ҳамчун

кори илмӣ-тахассусии анҷомефта ба ҳисоб рафта, ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, ки аз ҷониби ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст, мувофиқат мекунад.

Диссертатсия аз муқаддима, ду боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо ва феҳристи сарчашмаҳои истифодашуда иборат аст. Ҳаҷми умумии диссертатсия 174 саҳифа мебошад.

Дар муқаддима мубрамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ асоснок гардида, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот муайян шуданд, инчунин асосҳои методологии таҳқиқот, нағзҳои илмӣ, нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшуда, натиҷаҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот, дараҷаи татбиқи таҳқиқот нишон дода шуданд (с.4-17).

Боби якуми диссертатсия **“Асосҳои илмӣ-методологии омӯзиши масъалаи муколамаи фарҳангҳо”** ном дошта, се зербобро дарбар мегирад. Агар дар зербоби якуми боби мазкур **“Асосҳои назариявӣ-методологии ташаккули муколамаи фарҳангҳо”** - бевосита ба шарҳ ва тавзеҳи мафҳумҳои “фарҳанг” ва “тамаддун”, таҳлил ва муқоисаи консепсияи муколамаи фарҳангҳо дар низоми донишҳои фалсафӣ бахшида шуда бошад, дар зербоби дуюми ин боб **“Ихтирои навиштаҷот заминаи бунёди ташаккул ва тавсеаи муколамаи фарҳангҳо”** - муаллиф дуруст қайд мекунад, ки барои ташаккул ва вусъатдиҳии муколамаи фарҳангҳо аз ибтидои пайдоиши ҷомеаи инсонӣ кандакорихо, тасвирҳои рамзӣ нақши бориз бозидаанд, аммо ихтирои хат ва пайдоиши алифбо саҳифаи нодирро барои рушди тамаддун боз карданд. Хат ва алифбо унсурҳои муҳими фарҳанг буда, дар марҳилаҳои гуногуни таърихӣ таҳаввулу рушд карда, мушкilotи иҷтимоию иқтисодӣ, сиёсӣ ва маънавии инсонҳоро осон, дастовардҳои моддию маънавии онҳоро дар саҳифаи таърих сабт карда, барои насли оянда ва рушди минбаъдаи ҳаёти ҷамъиятӣ ҳифз доштаанд. Ҳамзамон, барои коркард ва интиқоли иттилоъ, вусъат бахшидани муколамаи фарҳангҳо нақши хосса бозиданд, ки аз бозёфти муҳими инсоният мебошанд (с.18-66).

Дар зербоби сеюм - **«Арзишҳои ахлоқию фалсафӣ ва нақши онҳо дар пайдоиш ва рушди назарияи муколамаи фарҳангҳо»** - муаллиф ба он масъалаи калидӣ тавачҷуҳ медиҳад, ки устураҳо, осори насрию назмию хусусияти ахлоқидошта, пайдоиши донишҳои илмӣ, ташаккул ва густариши **“Роҳи абрешим”**, ки дар баробари рушди тичорат вусъатбахшандаи табодули таҷриба, пайвандгари илму дониш байни қавму миллатҳо ба ҳисоб мерафт, дар тавсеаи гуфтугӯи байни фарҳангҳо таъсири амиқ гузоштанд. Шарҳи муфассали он дар матни ин зербоб бо пешниҳоди далелҳои бозғатимод инъикос ёфтааст (с.66-84).

Дар боби дуюми диссертатсия, ки **“Нақш ва ҷойгоҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тавсеаи муколамаи фарҳангҳо”** ном дорад, ба таври муфассал, бо таҳлилу муқоисаи далелҳои илмӣ дар асоси таърих ба сарчашмаҳои илмӣ ва асрҳои таҳқиқотии олимон, файласуфон ва ҷомеашиносони ватанӣ доир ба масъалаҳои марбут ба саҳми таърихӣ

точикон дар ташаккули арзишҳои фарҳанги ҷаҳонӣ ва тавсеаи муколамаи фарҳангҳо, муколамаи фарҳангҳо ва нақши он дар эҷод ва ҳифзи сулҳ дар Тоҷикистон ва татбиқи принсипи дунявият дар низоми давлатдорӣ милли ҳамаҷун омили муҳими тавсеаи муколамаи фарҳангҳо дар ҷомеаи муосир, маълумот дода шудааст (с.85-158).

Дар ҳулоса, вобаста ба вазифаву навағониҳо ва дастовардҳои илмию амалии таҳияшуда, пешниҳодҳои мушаххаси муаллифӣ оварда шудаанд.

Дар катори бартариятҳои зикргардида дар диссертатсия баъзе камбудӣҳо ва нуқсонҳои техниқиро низ мушоҳида намудан мумкин аст:

1. Дар баъзе саҳифаҳои автореферат шакли тоҷикии истилоҳоти зерин: “глобализатсия” (с.4), “генезис” (с.8.), “контекст” (с.9) ва ғайра қор фармуда нашудаанд.

2. Муаллиф, дар боби якуми диссертатсия зимни муайян кардани асосҳои назариявӣ-методологии ташаккул ва таҳаввули муколамаи фарҳангҳо бештар ба сарчашмаҳои илми олимон ва муҳаққиқони хориҷӣ тавачҷӯ додааст.

3. Дар баъзе саҳифаҳои матни диссертатсия хатоҳои имлоӣ ва техниқӣ ба назар мерасанд.

Ба андешаи мо, эродҳои зикршуда арзиши илми қори таҳқиқоти мазкурро қоста намегардонанд ва хусусияти тавсиявӣ доранд.

Автореферат мазмуни асосии диссертатсияро ба таври возеҳ ва пурра инъикос менамояд. Мавади интишорқардаи муаллиф аз сатҳи баланди муаррифии натиҷаҳои тадқиқот шаҳодат медиҳад, ки дар асоси талаботҳои “Тартиби додани дараҷаи илмӣ ва унвони илмӣ” (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №267, аз 30.06.2021) таҳия гардидаанд.

Ҳамин тавр, месазад зикр намуд, ки диссертатсияи Бердиёрова Гулбарг Ибодуллоевна дар мавзӯи «Муколамаи фарҳангҳо ва нақши он дар таҳаввули низоми иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистон қори илмӣ-тахассусии мустақилона ба анҷомрасида ба ҳисоб рафта, дар он ҳалли масъалаи муҳим ва барои ҷомеаи имрузаи инсонӣ афзалиятдошта, ки ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба диссертатсияҳои номзадӣ ҷавобгӯ мебошад, мавриди таҳқиқу таҳлил қарор дода шудааст.

Ҳамаи ин гуфтаҳо бе ягон шакку шубҳа аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки қори илми мазкур арзиши хосси илмӣ дошта, диссертант Бердиёрова Гулбарг Ибодуллоевна арзандаи дараҷаи илми номзодии илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11. - фалсафаи иҷтимоӣ мебошад.

Такриз дар ҷаласаи кафедраи ҷомеашиносии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон муҳоқима қарда шуд. Сурачмаҷлиси №9 А аз 25 майи соли 2023.

Раиси маҷлис, н.и.п., мудири кафедраи ҷомеашиносии Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон

Ҳайдаров А.А.

Котиби маҷлис, н.и.ф., омузгори
кафедраи ҷомеашиносии Донишгоҳи
байналмилалӣ сайёҳӣ ва
соҳибқори Тоҷикистон

Ғуломова М.С.

Лоихаи тақризро тайёр кард:
номзади илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи
ҷомеашиносии Донишгоҳи байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон

Илчибекова М.О.

Имзои А.А.Ҳайдаров, М.С.Ғуломова ва
О.М.Илчибековаро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДБССТ

Ҷураев Ш.Н.

Суроғаи Донишгоҳ: 734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони
Борбад 45/5. Тел. +992(37) 234-88-02